

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23455/2024
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марија Станковић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд и ББ из ..., чији је пуномоћник Бојан Јечменица, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3652/24 од 21.08.2024. године, у седници одржаној 18.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3652/24 од 21.08.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1173/23 од 04.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно на име накнаде материјалне штете исплате износ од 150.000 евра са законском затезном каматом почев од 13.06.2023. године па до коначне исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу по којем пословне банке врше откуп ефективне стране валуте на дан исплате у месту плаћања. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно на име накнаде нематеријалне штете исплате и то: на име претрпљеног страха износ од 15.000 евра, на име претрпљеног психичког бола износ од 15.000 евра, на име повреде угледа, части и достојанства износ од 20.000 евра, све са законском затезном каматом почев од 13.06.2023. године па до коначне исплате, а у динарској противвредности по најповољнијем курсу по којем пословне банке врше откуп ефективне стране валуте на дан исплате у месту плаћања. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој Републици Србији накнади трошкове парничног поступка у износу од 177.750,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом ББ на име трошкова парничног поступка исплати износ од 226.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3652/24 од 21.08.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20, 10/23-др.закон), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП учињене пред другостепеним судом, јер се правило о оцени доказа пред другостепеним судом примењује само када се другостепена пресуда доноси после расправе одржане пред тим судом, што овде није случај.

Према утврђеном чињеничном стању, Основно јавно тужилаштво у Ужицу оптужницом Кт 251/16 од 28.07.2016. године, тужиоцу је ставило на терет извршење кривичног дела преваре из члана 208. став 4. у вези са ставом 1. Кривичног закона, а поступајући по кривичној пријави коју је тужени ББ као оштећени поднео Полицијској станици Бајина Башта дана 31.01.2012. године. Пресудом Основног суда у Ужицу К 315/16 од 30.06.2010. године, тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио наведено кривично дело, док је тужени ББ ради остваривања имовинскоправног захтева, упућен на парницу. Наведена пресуда постала је правноснажна дана 16.10.2020. године, када је потврђена од стране Апелационог суда у Крагујевцу пресудом Кж1 602/20.

Пре доношења наведене ослобађајуће пресуде, дана 07.06.2020. године, тужилац је као извршилац са фирмом „Dejan logistics inc“, као наручиоцем, закључио општи уговор о услугама, према ком уговору га је наручилац ангажовао да пружа услуге превоза возила до/од клијента и око плаца, као и да му пружа услуге обезбеђења на терминалу. Послови су требали бити обављени у Америци, где наведена фирма има седиште, међутим, због чињенице да тужилац услед вођења наведеног кривичног поступка није могао добити америчку визу, уговор је раскинут после месец дана. Очекивана зарада тужиоца за посао по уговору који је закључио са „Dejan logistics inc“ била би 150.000 долара годишње.

Од 18.11.2019. године, тужилац се лечио на Клиници за психијатрију – Клиничког центра Србије, где му је због несанице, лошег расположења и напетости, установљена дијагноза депресивно анксиозног синдрома, због чега му је преписана терапија лековима и заказивана редовна контрола.

Полазећи од чињенице да у радњама органа тужене, Основног јавног тужилаштва и Основног суда у Ужицу, није било неправилног и незаконитог рада приликом покретања и вођења кривичног поступка против тужиоца, то без обзира што је ослобођен од оптужбе, тужилац у односу на тужену Републику Србију, нема право на накнаду нематеријалне штете, с обзиром да га је током поступка штитила претпоставка невиности. Због тога је тужбени захтев тужиоца у односу на тужену

Републику применом одредбе члана 172. ЗОО, као и одредбе члана 35. став 2. Устава Републике Србије, као и члана 7. Закона о судијама и члана 58. Закона о јавном тужилаштву, одбијен. Одбијен је и захтев тужиоца усмерен према туженом ББ на основу одредбе члана 154. ЗОО, јер за овог туженог као лице које је против тужиоца поднело кривичну пријаву због кривичног дела преваре, сагласно Законику о кривичном поступку, указујући на тужиоца као могућег учиниоца кривичног дела учињеног на његову штету, не постоји пасивна легитимација.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право, када су тужбени захтев тужиоца у односу на оба тужена одбили.

Према одредби члана 35. став 2. Устава Републике Србије, свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим и неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе. Одредба члана 172. Закона о облигационим односима прописује да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Основна претпоставка за одговорност државе за накнаду штете јесте незаконит или неправилан рад њених органа, при чему се под незаконитим радом сматра сваки акт или радња која је противна правним нормама, а неправилним радом радње које нису у складу са општим нормама вршења службе. Због тога неправилан и незаконит рад државних органа у вршењу службе или у вези вршења службе представља деликт јер подразумева извесно изричито противправно понашање, односно понашање које одступа од извесног правног стандарда, које је неправилно.

Према одредби члана 6. став 1. Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 35/19), јавни тужилац је дужан да предузме кривично гоњење када постоје основи сумње да је учињено кривично дело или да је одређено лице учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности. С обзиром да су у конкретном случају постојали основи сумње да је тужилац учинио кривично дело преваре које му је оптужницом стављено на терет, јавни тужилац је био у обавези да покрене поступак и предузме кривично гоњење, а суд да тај поступак спроведе и одлучи о кривичној одговорности тужиоца. Сама чињеница да је поступак окончан ослобађајућом пресудом, тужиоцу не даје право на накнаду штете. Током трајања кривичног поступка, како то правилно закључују нижестепени судови, тужиоца је штитила претпоставка невиности која према члану 3. став 1. Законика о кривичном поступку подразумева да се свако сматра невиним све док се његова кривица за кривично дело не утврди правноснажном одлуком суда. У случају одговорности државе по члану 172. ЗОО, није реч о одговорности без обзира на кривицу – о објективној одговорности, као у случају права на накнаду штете због неоснованог лишења слободе или неосноване осуде (за коју држава одговара сагласно одредби члана 35. став 1. Устава и одговарајућих одредаба Законика о кривичном поступку), када држава одговара само на основу ризика да до штетне последице дође, на коју одговорност тужилац у ревизији указује. С обзиром да нема скривљеног поступања органа тужене, нема ни одговорности тужене па је захтев за накнаду штете према туженој Републици Србији, правилно одбијен.

Ни понашање туженог ББ применом одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима, није скривљено.

Ово стога што подношење кривичне пријаве представља према одредби члана 280. став 1. и 2. Законика о кривичном поступку, право и дужност не само државних и других органа и правних лица, већ и физичких лица када су у питању кривична дела која се гоне по службеној дужности, а о којима су обавештена или за њих сазнају на други начин. Чињеница да до осуде тужиоца није дошло, не указује на лажно пријављивање тужиоца од стране овог туженог, што тужилац истиче у ревизији, с обзиром да поступак након пријављивања тек следи, и у којем се утврђује кривична одговорност пријављеног под условом да кривични поступак и буде покренут, као што је у конкретном случају.

Због свега наведеног тужени нису у обавези да тужиоцу накнаде евентуално претрпљену штету коју тужилац потражује у овом спору, па је Врховни суд применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић